

משרד החינוך והתרבות

הוראת התלמוד בבית הספר הממלכתי-דתי בכיתה ו'

מאת א. יוסיפון

בהשתתפות א. בן-צבי

בעריכת י. ר. הלוי עציון

ירושלים, תשי"ז

התוכן

פרק א' מטרת הוראת הגמרא בביה"ס היסודי בכלל ובכיתה ו' בפרט

פרק ב' הבעיות בהוראת הגמרא ודרכים לפתרון

פרק ג' בעיות מתודיות :

1. שאלת המורה
2. השימוש בלוח
3. קשיי הלשון
4. שיחת ההכנה
5. חלוקת הזמן בתוך השיעור
6. עבודת בית
7. שאלת התלמיד
8. החזרה
9. בחינות ומבחנים
10. התכונות המורה לשיעור
11. הערות נוספות

פרק ד' דרכים לחינוך דתי בהוראת התלמוד

פרק ה' הצעות לבחירת סוגיות

פרק ו' שיעורים לדוגמא (עם עבודת בית) :

1. בבא קמא, דף נ"ו ע"ב "שומר אבידה"
2. בבא קמא, דף פ"ו ע"א "בושת, הכל לפי המבייש והמתבייש"
3. בבא מציעא, דף ל"ה ע"א "שומא הדר"
4. בבא מציעא, דף ע"ה ע"ב "השוכר את האומנין"
5. מגילה, דף ב' ע"ב "כרכין המוקפין חומה"
6. מגילה, דף י"ט ע"ב "הכל כשרין לקרוא את המגילה"

פרק ז' ניתוח סוגיות

פרק ח' ביבליוגרפיה

הקדמה

מטרת החוברת הזאת היא לסייע ביד המורה, ביחוד המורה-המתחיל, להתגבר על הקשיים בהוראת התלמוד.

בעוד שמקצועות אחרים בבית הספר זכו לטיפול רחב ויסודי מבחינה מתודית, לא זכה לכך עד עתה לימוד הגמרא, למרות העובדה שהקשיים שבהוראתו מרובים הם יותר מאשר במקצועות האחרים. המאמרים הבודדים על הוראת התלמוד, שנתפרסמו מפעם לפעם, דנו רק בצדדים אחרים של הבעיה. חוברת זו מנסה לדון בנושא זה על יסוד הנסיון שהצטבר עד עתה בבתי-ה"ס הממלכתיים-דתיים בעשרות השנים האחרונות. כדי להדגים את העקרונות המתודיים, ראינו לנכון להוסיף שישה שיעורים לדוגמא מתוך המסכתות בבא קמא, בבא מציעא ומגילה, בפרקים הנלמדים לפי תוכנית הלימודים החדשה בכיתה ו'. כן נוספו שלוש דוגמאות לניתוח סוגיא בהתאם לעקרונות המוסברים בחוברת.

חובה נעימה היא שבבילי להודות לכל אלה שסייעו בידי בעבודה זו: למורי העורך הנכבד י. ר. עציון, שביזמתו נכתבה החוברת, למורי ר' אריה בן צבי ג"י, שכלי בקיאותו ונסיונו במקצוע לא הייתי מהיך לגשת אל המלאכה, וכן למורי וחברי שאתם באתי בדברים על נושא זה, ובייחוד לח"ח יוסף ולק ושמעון בר-חמא, שעברו על חלקים מכתב היד והאירו עיני בהערותיהם.

יהי רצון מלפני החונן לאדם דעת שתתרום עבודה זו לקיום הברית: "לא ימושו מפוך ומפי זרעך ומפי זרע ועד עולם".

אברהם יוסיפון

